

Í Tempore Corona gerast vit øll troytt. Um ikki hendan viran úr einum kinesiskum høsningaruprumpi beinleiðis kann sporast fysiskt, so kann hon seta seg á heilan. Tá kann heilin taka skeivar avgerðir. Eisini mín. Men higartil havi eg megnað at lofta mær. Koronasjúku boð míni fara á msg ella Inst dir – ikki beint út á Facebook. Men hetta hendi hjá okkara ballerinu. Í einum totaltkiksaðum ókoreograferaðum ørvitsglepsi legði hon á landslæknan. Hesin megnarmaður, sum annars, saman við egnu heilsufakligu ráðgeving okkara, Pál Magna Weihe og Bjarna á Steig, og (danska) politivaldinum, teir fyrstu dagarnar í Tempore Corona, veruliga sissaðu okkum. Vit vórðu øll, serliga um miðjan mars, ræðsluslugin, deyðaræðsluslugin. Eg ringdi hvønn morgunuttan úr havi til mammu mína. Bara fyri at vita um hon var á lívi! Tí fari eg restina av lívinum at minnast landslæknan, politimeistaran, og teir báðar føroysku læknarnar í takksemi. Teir sissaðu meg. Góvu vón. Men so er tað tað, at landslæknin er ikki føroyingur. Hann er dani. Hetta bíliga triksið royndi ballerinnan at brúka í opnum tráí á Facebook í vikuni. Hon legði á ein mann, orsakað av hansara etnisiteti.

Makan til ófólkaligheit, makan til frekleika, makan til vánaligt poitiskt handverk, er higartil ikki sætt. Í veruleikanum mangli eg orð og eiðir at lýsa Gunvør Balle við. Tað er tí eg haldi, at bara Deyði Svanans kann lýsa hana. Hyggið her: <https://m.youtube.com/watch?v=tkFSBkl9mmo&feature>. Sigið mær so, um hetta ikki líkist okkara ballerinnu.

Gunvør er ein doyggjandi politikari. Hendan ófólkaligheitin er ikki bara korona-relaterað. Vit eru vitnið til deyðsrembingar. Í tráðnum roynir hon at bakka, sum áður-nevndi hægstarættardómari, við at leggja Javnaðarflokkin undir ikki at vilja yvirtaka landslæknaembætið í 2016. Gunvør veit útmerkað, at hetta ikki bar til av lögfrøðisligum orsökum. Hon veit útmerkað, at tað ikki var av illvilja frá Javnaðarflokksins síðu, at embætið ikki varð yvirtikið. Allikavæl loyvur hon sær at lata sum um. Sjálvandi eru nøkur nem tjóðveldisoffur við í tráðnum, sum fella pladask inn í hesa ókoreograferaðu ófólkaligheitina. Teir fáa nemmu tjóðveldisveljarnir, sum eru eftir, leggja eftir øllum bara tað er danskt. Teir høvdu yvirtikið fanan, um tað bar til.

Ein kann spyrja, um Gunvør ætlar sær at hoppa, sum klaksvíkssjarmørurin. Og í veruleikanum kann eg illtonkja hana fyri slíkar ætlanir. Men egeri bangin fyri, at hon kemur til kort. Kann vera, at hon heldur Annika skyldar henni okkurt, vegna nevnda leigumorðið, men eg eri ikki vísur í, at Fólkaflokkurin skoytir um ballerinnuna. Fólkaflokkurin í Havn, í hvussu so er í Tórshavnar Býráði, hevur penar politiskar traditióner. Poul Michelsen er, í mínari verð, ein tann besti borgarstjórin vit hava havt í Havn.

So samanumtikið. Viðmerkjari viðmerkjaranna loyvd í sær helst, í egnari sjálvsstórmynd bara eitt sindur av frælsi. At tað hann segði var skítbitt, er so hansara problem.

Ballerinnan er verri stóð. Hon hevur sett seg í røðina av tjóðveldispolitikkarum, sum fremja kollektivt sjálmorð. Ikki teirra egna flokki at gagni.

Við als ongari virðing
Hiðanið úr Tempore Corona til vit síggjast hinumegin,

Jógvan Edvard Lindenskov,
ballettummælari

Nýggj ræðusøga um “afturbering” á skránni.

Lusk í lívd av koronakreppuni

Bjørn á Heygum

Sum tjóvur á nátt og í lívd av koronakreppuni, hevur figgjarmálaráðharrin Jørgen Niclasen í eini knappari vending luskað eitt uppskot inn gjøgnum bakdyrnar, sum eitur løgtingsmál nr. 130/2019 um eina sokallaða “afturbering” av lønum hjá altjóða flogvinnuni.

Hetta mál skal nú skrumblast ígjøgnum - helst saman við kreppupakkunum í samband við koronasmittuna, - og helst soleiðis, at eingin rættuliga fær stundir at umráða seg fyrr enn alt er yvirstaðið, og tað ikki kemst afturum aftur.

Jørgen hevur nevniliga verið í lóttum fyrr, og veit alt um “yvirrumplingstaktik”.

Hann dugir handverkið at taka politisku skipanina á bóli, til lítar. Tak bara sokallaða flatskattin og fyritiðarskatting av pensiónum, sum í síni tíð var framd nær um í óðum verkum, oguttan, at hinir samgonguflokkarnir finga eitt bein til jørðina.

Loftingarpolitikkur

Tað er sostatt ikki av tilvild at júst henda lóttan er vald til enn eina sniðfundiga stuðulsskipan, sum við sympatisku og vælmeinandi orðingini hjá Olaf Olsen, sum í síni tíð sat sum fiskimálaráðharrin, verður kallað “afturbering”, og ikki við síni veruligu røttu meining, nevniliga beinleiðis peningastudningur úr landskassanum fyri skattaborgarans rokning.

Hetta er av sonnum “loftingarpolitikkur”, tá hann er bestur – (orðið eigur Finnogi Ísaksson).

Henda sokallaða loftingarpolitikki hevur føroyska samfelagið roynt áður við katastrofalum avleiðingum. Hesar “afturberingar” til høvuðsvinnuna, sum okkurt ári (1989) komu uppá góða ½ milliard kr., og sum eisini tá skuldu styrkja um nonevnda “kappingarføri”, endaðu jú við einum “statsbankarot”, sum neyvan áður hevur sæð sín líka í nøkrum framkomnum samfelag á okkara leiðum.

So sunnur og konstruktivur var hesin respiratorpolitikkur landskassans, at hann endaði við eini fullkomnari niðurbræðing av hesi somu høvuðsvinnu, sum hevði móttikið milliardir og aftur milliardir í “afturberingum” frá føroyska skattaborgaranum, heilt frá tí, at vanlukkuligi ráfiskagrunnurin bleiv stovnaður í 1975, til alt fór fyri bakka í stóra skræðlinum í 1992.

Bara árin 1986 – og til endan á kreppuni vóru 3,1 milliard rætt og slætt blakaðar á blóman í “afturbering” til fiskivinnuna - og ikki at forgloyma veðhaldsútgjöldini, sum bara í 1992 – 1993 vóru heilar 2,6 mia kr.

Javnvágin í vinnuni verður skeiklað

Politiska minnið er stutt, og somu mistøk hava lyndi til at endurtaka seg ferð eftir ferð, bara við nøkrum ára millumbili.

Her verður so settur skjótil á ein nýggjan loftingarpolitik, og sum ikki einaferð við “borgarliga” fólkaflokkinum á odda.

Við slíkum inntrivum har bæði kappingarføri og javnvágin í vinnuni tilvitað verður skeiklað til fyrimuns fyri ávísar bólkar og útvaldar persónar, er nú ætlanin hjá politiska valdinum enn einaferð at seta marknaðarbúskaparligu lógirnar úr gildi í Føroyum.

“Afturbering” grundað á kapping úr lágsfattalondum

Hvørji eru so hesuferð undanførslurnar fyri at senda skattgjaldaranum hesa eykarokning fyri at leska eina ávísan part av eini vinnugrein við almennum peningi fram um aðrar, kundi hóskaði verið spurt?

Jú, Jørgen Niclasen, hevur so sanniliga nakrar sera góðar grundgevingar fyri hesum í sínum viðmerkingunum til lógaruppskotið – heldur hann sjálvur!

Hann nevnið t.d., at onnur feløg innan flogvinnuna fáa sær heimstað í lágsfattalondum, so sum Írlandi, fyri harvið at minka um sínar útreiðslur og økja um sitt kappingarføri.

Fyri at kunna standa seg móttvegis hesi kapping metur hann alneyðugt, at flogfeløg skrásett í Føroyum ístaðin fyri at fáa sær eitt skattaskjól, nú fáa ein varandi studning úr landskassanum, svarandi til eina “afturbering” av lønarútreiðslunum uppá 35%, umroknað til ca. 12. mio. kr. undir núverandi fortreytum, tá tað í lóttuni av góðum grundum bert snýr seg um Atlantsflog.

Jørgen ætlar sær sostatt at fara í holt við eina nýggja og broytta kapping við stóru útlendsku flogfeløgini, - ein kapping, sum eftir øllum at døma í síðsta enda skal avgerðast við landskassastudningi!

Uppskotið illa undirbyggt

Onki verður sagt um ítøkiliga lágsfattafyrirmunirnar fyri hesar duldu kappingarneytarnar hjá Atlantsflog, sum okkum vitandi bara er SAS í lóttuni.

Enn minni er uppskotið undirbyggt við nøkrum haldgóðum útrokningum, sum kunnu rættvísgera ein slíkan studning út landskassanum móttvegis hesum “postuleraðu” lágsfattafyrirmunum hjá kappingarneytunum.

Sum ikki einaferð er talan um meira ella minni sveimandi og ullintar grundgevingar, sum tilvitað ikki mugu gerast meira ítøkiligar enn hægst neyðugt, tá vandi annars er fyri at sjálvt fundamentið undir uppskotinum fer at ridla.

Skaðiliga og avskeplandi ávirkanin á vinnuna

Eitt annað fyrirbrigdi av hesum uppskotið, sum als ikki verður umrøtt, er skaðiliga og avskeplandi ávirkanin, sum ein hvønn almenn stuðulsskipan, beinleiðis sum

óbeinleiðis, hevur á føroyska vinnulívið sum heild.

Beinleiðis og óbeinleiðis studningur til eina vinnugrein fram um aðra, tað verið seg afturberingar, skattafrádráttir, gávur frá tí almenna í form av kunstiga lágum prísnum fyri vørur ella rættindi, eru politisk inntriv, sumuttan undantak skeikla marknaðin og elva til ójavna kapping.

Tá tað á henda hátt bert verður ein spurningur um hvør hevur bestu politisku sømdirnar, sum avgera, hvør stendur seg best í kappingini og hevur størstu yvirskotini, og als ikki hvør “bara” er dugnaligur, ágrýtin og arbeiðsamur, er vandi fyri, at hesar fyrirtekur, sum fáa sokallaðu “sømdargávurnar” frá tí almenna, sum frá liður fara at eta seg inn á restina av vinnulívinum, og í síðsta enda yvirtaka tað heila.

Hetta er ivaleyst tað størsta vandamálið við studningskipanini hjá Jørgen.

Atlantsflog er nevniliga ikki bara í kapping við útlendsk feløg. Atlantsflog selur ferðaseðlar og rekur ferðavinnu innanlendis í Føroyum í kapping við aðrar. Atlantsflog er nú eisini farið í holt við at reka hotelvinnu, og onki er í vegin fyri, at Atlantsflog fer undir annað virkseminnan ferðavinnuna, so sum at leiga út bilar, skipa fyri útferðum v.m.

Tað er eyðsæð, at við landskassanum í rygginum og munandi lægri lønarútreiðslum enn kappingarneytarnir, svarandi til 12 mio. um árið, 120 mio. yvir 10 ár, og knappa fjórðingsmilliard yvir 20 ár, so kann Atlantsflog altið undirbjóða allar aðrar í vinnuni, og seta teir skák mát, líkamikið um talan er um ferðaseðlar, gisting, leigubilar, útferðir v.m.

Hetta er ikki bara skaðiligt, men beinleiðis undirgravandi fyri alla okkara ferðavinnu, sum ikki hevur ein livandi møguleika at standa seg í kappingini móti studningsbornu fyrirkunum.

Er nakar glotti at hóma?

Men hvat gera politisku flokkarnir tá eitt slíkt marknaðarfíggjandligt uppskot frá Fólkaflokkinum sær dagsins ljós.

Tað illa nokk kvøttur í samgongulimum. Tað er jú alment, at teir allar flestu fyri langari tíð síðani eru endaðir í fólkaflaksleypinum. Onkur lítilljósglotti er tó viðhvørt at hóma í Sambandsflokkinum, har gomlu búskaparliberalu hugsjónirnar ikki enn tykjast heilt og fullkomuliga køvdar. Jóhan Dahl, sum er ein av teimum heilt fáum, sum enn tora at tala Róma ímóti, hevur so hóast alt tikið síni fyrivarni, og formaðurin í figgjarnavndini, Magnus Rasmussen, er so ikki enn bankaður upp á pláss av Fólkaflokkinum.

Tað er so bert at vóna fyri alla gistingar-, restauratións og ferðavinnu í Føroyum at hetta vinnufígindaliga uppskot hjá Jørgen Niclasen um at skeikla kappingina til fyrimuns fyri ávíst útvalt felag, ikki vinnur frama, - tí eitt vita vit við vissu, - skal henda vinna í holt við at kappast móti sjálvum landskassanum, so biður henni ikki bótur!